

19 oktober 2022

**Netwerken
Palliatieve Zorg**

DRENTHE STEENWIJKERLAND

2023
2026

Vooruitkijken en bouwen

Meerjarenbeleidsplan

'Samen kijken
we vooruit en
bouwen we aan
ons netwerk'

Inhoud

Voorwoord	3
♥ Trends en ontwikkelingen	4
♥ Netwerken Palliatieve Zorg Drenthe & Steenwijkerland	5
2.1 Landschap van palliatieve zorg	5
2.2 Organisatie en werkwijze	7
Bronnen en links	10
Bijlage Organogram	11
Bijlage Bouwstenen voor netwerken	12
Bijlage Kerncijfers palliatieve zorg 2020	13

'Alleen samen
kunnen we de
kwaliteit en
continuïteit van
de palliatieve zorg
verbeteren'

Voorwoord

Dit meerjarenbeleidsplan 2023-2026 heeft als titel **vooruitkijken en bouwen**, passend bij de focus die de netwerken Palliatieve Zorg Drenthe & Steenwijkerland met elkaar gaan uitzetten de komende jaren. Kerncijfers 2020 (bijlage) laten zien dat er een uitdaging ligt om palliatieve zorg te optimaliseren voor de gemiddeld 536.000 bewoners in ons werkgebied (bron; CBS).

'Uitgangspunten zijn: de juiste palliatieve zorg, op de juiste plek, op het juiste moment, door de juiste zorgverleners met de juiste bekostiging.'

Hiermee sluiten we aan bij de plannen van het Ministerie van Volksgezondheid en Cultuur (VWS) betreffende de verdere verbetering van de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de palliatieve zorg.

(Bron: www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/07/06/verzamel-brief-wet-langdurige-zorg)

Hierbij zullen de komende jaren de middelen uit het coalitieakkoord, als tijdelijke impuls, worden ingezet (in totaal €150 miljoen).

De insteek is dat de palliatieve zorg doelmatig en doeltreffend is georganiseerd en toekomstbestendig is. Het Nationaal Programma Palliatieve Zorg II (NPPZ2) gaat invulling geven aan deze koers.

Voor de Netwerken Palliatieve Zorg Drenthe & Steenwijkerland betekent dit verdere versterking van de integratie van de netwerkpartners binnen de netwerken en met elkaar bevorderen dat samenwerking wordt gezocht met de ziektespecifieke netwerken en het sociaal domein. De coördinatie is gericht op een compleet, samenhangend en dekkend aanbod van palliatieve terminale zorg. Met elkaar zorgen we er zo voor dat generalisten, in palliatieve zorg gespecialiseerden en organisaties in de regio elkaar kennen, patiënten bij de juiste organisatie terecht kunnen en waar mogelijk we samen beleid op het gebied van palliatieve zorg in de regio maken.

Oktober 2022

Harmiene Gommans- netwerkcoördinator

Trends en ontwikkelingen

Het Rapport trendanalyse palliatieve zorg beschrijft de trends en ontwikkelingen van de komende 10 jaar met de impact op het veld van de palliatieve zorg. Uitgewerkt in 8 trends (gekleurde vlakken in de afbeelding) en 8 onderliggende drijvende krachten (grijze vlakken in de afbeelding).

Trends en drijvende krachten om gedegen rekening mee te houden! Voor details wordt verwezen naar het betreffende rapport.

[Bekijk het rapport trendanalyse](#)

Nederlandse samenleving verandert

COVID-19 pandemie

Grotere rol technologie

Veranderende arbeidsmarkt

Langer thuis

Veranderende politieke en bestuurlijke keuzes

Juiste zorg op de juiste plek

Stijgende zorgkosten

Netwerken Palliatieve Zorg Drenthe & Steenwijkerland

2.1 Landschap van palliatieve zorg

Patiënten en naasten – Patiënten participatie

♥ De wensen en behoeften van de patiënt en naasten worden gedurende het beloop van de ziekte of kwetsbaarheid, tijdens het stervensproces en na het overlijden continu erkend en ondersteund. Het gesprek voeren over de laatste levensfase (ACP) is een dynamisch proces tijdens deze fasen. Betrokken zorgverleners vertalen de resultaten met patiënt en naasten naar concrete afspraken en leggen deze vast. Patiënten participatie wordt de komende jaren geconcretiseerd.

Kennisdragers vanuit de multidisciplinaire teams in het primaire zorgproces netwerken palliatieve zorg Drenthe & Steenwijkerland

♥ Alle betrokken zorgorganisaties werken met kennisdragers palliatieve zorg, benoemd vanuit de multidisciplinaire teams, volgens het profiel en gefaciliteerd door hun organisatie. Twee keer per jaar volgen zij een bijeenkomst deskundigheidsbevordering georganiseerd door

de netwerken. De vrijwilligers sluiten deels aan bij deze bijeenkomsten, in het kader van de samenwerking formele en informele zorg, en kennen ook hun eigen scholingsprogramma.

De transitie van (telefonische) consultatie naar effectieve transmurale inzet van alle in palliatieve zorg gespecialiseerde zorgverleners binnen Drenthe en Steenwijkerland

♥ De in palliatieve zorg gespecialiseerde zorgverleners participeren in de netwerken, het Palliatief Consultatieteam Drenthe (PCTD), PaTz-groepen en MDO's palliatieve zorg in de regio. Daarnaast hebben zij een rol in deskundigheidsbevordering binnen de regio's.

De transitie van (telefonische) consultatie naar inzet van de in palliatieve zorg gespecialiseerde zorgverleners: vindbaar, beschikbaar, dicht bij de patiënt, naasten en generalisten vraagt om anders denken en regionaal organiseren.

Samen met deze zorgverleners wordt vanaf medio 2022 aan een lerend netwerk gebouwd in samenhang met PCTD en PZNL.

In 2022 is het nieuwe profiel voor de palliatieve zorg verpleegkundige gepubliceerd. V&VN Nederland Palliatieve Zorg wil hiermee een duidelijkheid creëren in de verschillende verpleegkundige functieprofielen. Op dit moment wordt er gewerkt aan het profiel voor de palliatieve zorg verzorgende.

Vier regionale netwerken Drenthe & Steenwijkerland

♥ Er zijn binnen Drenthe & Steenwijkerland vier regionale netwerken actief: Hoogeveen, Meppel & Steenwijkerland, Zuidoost (Emmen) en Noord-midden (Assen). Deelnemers aan de netwerken komen uit de betrokken zorgorganisaties zoals: thuiszorg, verpleeghuiszorg, huisartsenpraktijken, ziekenhuizen, geestelijk verzorgers, hospices en thuisinzet vrijwilligers.

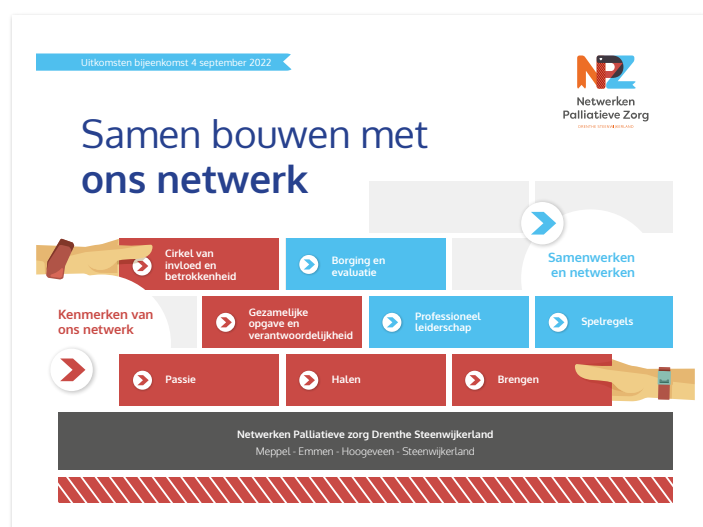
2.1 Landschap van palliatieve zorg

De deelname door organisaties voor specifieke doelgroepen wordt gestimuleerd.

De netwerken hebben vijf keer per jaar een vast overlegmoment. Netwerkliden zijn aanjagers voor palliatieve zorg in de eigen organisaties. De netwerkliden worden gefaciliteerd door de netwerkpartners (Stuurgroep).

Netwerkliden hebben in 2022 met elkaar gewerkt aan de bouwstenen voor netwerken om samenwerken en netwerken te visualiseren, stimuleren en bekrachtigen. Het resultaat ziet u in de infographic.

Bekijk de bijlage op pagina 15

Netwerkcoördinatie netwerken

palliatieve zorg Drenthe & Steenwijkerland

♥ De Stuurgroep stelt een netwerkcoördinator aan. Deze werkt volgens de landelijk vastgestelde taakfunctieomschrijving. Werkgeverschap is belegd bij één van de netwerkpartners (Icare).

Stuurgroep Drenthe & Steenwijkerland

♥ In de Stuurgroep participeren bestuurders (of gemandateerden) van zorgaanbieders die deelnemen aan één van de vier netwerken, Zorgbelang Drenthe en adviseurs van PZNL sluiten ook aan. De Stuurgroep heeft de Governance en samenwerkingsafspraken beschreven in het samenwerkingsconvenant 2022 en ondertekend. Twee keer per jaar is er structureel, en op indicatie incidenteel, overleg. Het Dagelijks Bestuur (DB) bereidt de voorstellen voor. De Stuurgroep draagt er zorg voor dat de netwerken "hun werk" kunnen doen. De voorzitter van de Stuurgroep werkt nauw samen met de netwerkcoördinator, volgt de trends en ontwikkelingen en deelt informatie met Stuurgroep leden en DB.

Consortium Ligare

♥ De netwerken palliatieve zorg Drenthe & Steenwijkerland maken deel uit van het Consortium Ligare. In dit consortium wordt samengewerkt met het Expertise Centrum Palliatieve Zorg in het UMCG, de netwerken Palliatieve Zorg van de provincies Groningen, Friesland, Drenthe & Steenwijkerland, Overijssel, opleidingsinstituten, Zorgbelangen en zorgverzekeraars.

Ligare is een samenwerkingsverband waarin de patiënt, naasten en zorgprofessionals samen de koers vormgeven. De netwerken zijn leidend in de regionale implementatie van verbeterprojecten. Zoals de naam al aangeeft, is het consortium gericht op samenwerken en verbinden door kennis te delen, te leren en innoveren. Onderwijs, wetenschap en de dagelijkse zorgpraktijk zijn in verbinding op deze manier.

2.1 Landschap van palliatieve zorg

Palliatieve Zorg Nederland (PZNL)

♥ De coöperatie

PZNL is benoemd als hoofduitvoerder van het Nationaal Programma Palliatieve Zorg II (NPPZII). PZNL kent twee organisatorische eenheden: een coöperatieve samenwerkingsorganisatie en een werk-organisatie.

PZNL is bovenal een netwerkorganisatie met een grote diversiteit aan partners met een rol in de palliatieve zorg en ondersteuning daarvan. Het doel van VWS & PZNL is versnippering tegen te gaan en krachten te bundelen.

De missie van PZNL is de kwaliteit van de generalistische en specialistische palliatieve zorg te bevorderen en het verankeren van palliatieve zorg in de gezondheidszorg en samenleving.

Doelstellingen van NPPZ2

1 Maatschappelijke bewustwording

Het bespreken van waarden, wensen en behoeften in de laatste levensfase met en door iedereen en het vanzelfsprekend maken van tweesporenbeleid

2 Proactieve zorg en ondersteuning voor iedereen, overal, altijd.

Kwaliteit van leven en sterven waarborgen, tweesporenbeleid inrichten en ongewenste zorg in de laatste levensfase voorkomen

Ministerie van Volksgezondheid, Wetenschap en Sport

♥ Het ministerie van VWS heeft palliatieve zorg hoger op de agenda gezet. In de verzamelbrief Wet langdurige Zorg beschrijft de minister hoe de middelen voor de palliatieve zorg, inzet vrijwilligers en geestelijke verzorging thuis worden ingezet om de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de palliatieve zorg verder te verbeteren. Hiervoor is de komende jaren €150 miljoen beschikbaar.

Naast het implementatieprogramma NPPZ2 wordt; een tijdelijke impuls gegeven aan: de doorontwikkeling van het Kwaliteitskader Palliatieve Zorg en richtlijnen palliatieve zorg, de subsidie verhoogd, pilots of kleinschalige experimenten bekostiging palliatieve zorg, het realiseren van een toekomstvisie, het opzetten en inrichten van een expertisefunctie geestelijke verzorging en de uitvoeringskosten.

Netwerken Palliatieve Zorg Drenthe & Steenwijkerland

2.2 Organisatie en werkwijze

Missie

♥ Iedere burger in de regio moet de mogelijkheid hebben om keuzes te maken in zijn/haar laatste levensfase en te sterven waar hij/zij wil en op de manier waarop hij/zij dat wil binnen de grenzen van de mogelijkheden.

Visie

♥ Palliatieve patiënten en naasten moeten in samenspraak met zorgverleners op heldere en objectieve wijze geïnformeerd worden over de (zorg-)mogelijkheden om zijn/haar welzijn zo goed mogelijk te handhaven. Proactieve zorgplanning leidt tot registratie, evaluatie, actualisatie en continuïteit van gemaakte afspraken met patiënt en naasten. De palliatieve zorg en behandeling wordt verleend door goed geschoolde professionals en vrijwilligers. De zorgaanbieders in de regio werken optimaal samen met als doel de patiënt de best mogelijke kwaliteit van leven te bieden en laten ervaren. Van belang hierbij is overdracht van actuele

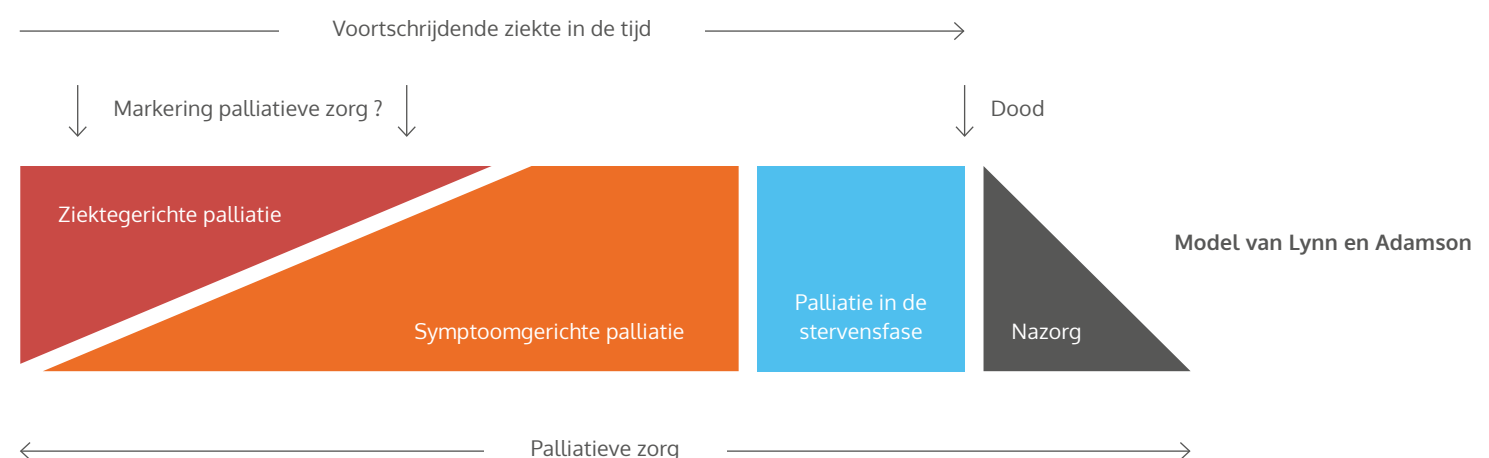
kennis en vaardigheden aan professionals/vrijwilligers, tijdige aandacht voor het rouwproces, de nazorgfase en aandacht voor vernieuwing en ontwikkeling”.

Definitie van palliatieve terminale zorg

♥ De samenwerkende partijen van het netwerk palliatieve zorg hanteren de definitie van palliatieve zorg zoals die is opgesteld door de Wereld Gezondheid Organisatie (WHO) op 14 januari 2003.

De definitie:

Palliatieve zorg is een benadering die de kwaliteit van leven verbetert van patiënten en hun naasten die te maken hebben met een levensbedreigende aandoening, door het voorkomen en het verlichten van lijden door middel van vroegtijdige signalering en zorgvuldige beoordeling en het behandelen van pijn en andere problemen van lichamelijke, psychosociale en spirituele aard.

Onze uitgangspunten zijn:

De juiste palliatieve zorg
Op de juiste plek
Op het juiste moment
Door de juiste zorgverleners
Met de juiste bekostiging

2.2 Organisatie en werkwijze

Speerpunten 2023-2026

De juiste palliatieve zorg:

1. Patiënten participatie wordt de komende jaren vormgegeven
2. Het kwaliteitskader palliatieve zorg is uitgangspunt voor al ons handelen
3. Netwerkpartners-netwerkliden-kennisdragers versterken hun verbinding intern om transmuraal de palliatieve zorg te optimaliseren en transmuraal werken te kunnen realiseren.
4. Netwerkpartners-netwerkliden-kennisdragers leveren een proactieve kwantitatieve en kwalitatieve bijdrage aan bijeenkomsten, afspraken, regionale projecten vanuit NPPZ2 en acties

Op de juiste plek:

5. Netwerkpartners voeren elke 5 jaar de zelfevaluatie Palliatieve Zorg uit
6. We streven naar een inzichtelijk compleet, samenhangend en dekkend aanbod, inclusief de ELV-palliatieve bedden

Op het juiste moment:

7. De verbinding met het Sociaal domein en de ziekte specifieke netwerken wordt gezocht, vormgegeven en versterkt de komende jaren.

8. Implementatie van ACP (project ACP Drenthe) wordt gezien als aanjager voor het gehele palliatieve zorgproces.

Door de juiste zorgverleners:

9. De transitie (telefonische) consultatie in combinatie met de effectieve inzet van in palliatieve zorg gespecialiseerde zorgverleners wordt vormgegeven met als doel: tijdige ondersteuning van en dichtbij de palliatieve patiënt, naasten en generalist
10. Deskundigheidsbevordering wordt in samenwerking met landelijke en regionale partijen gestroomlijnd. Daarbij is er aandacht voor uitwerking van coaching on the job door de in palliatieve zorg gespecialiseerden, basischoling en verdiepende (bij- en na-)scholing.

Met de juiste bekostiging:

11. De landelijke ontwikkelingen van de bekostiging palliatieve zorg worden regionaal gemonitord en besproken met relevante partijen (o.a. zorgverzekeraars).
12. Jaarlijks wordt er een concreet activiteitenplan met begroting (ook t.b.v. de jaarlijkse subsidieaanvraag) opgesteld en vastgesteld door de vier netwerken en de Stuurgroep.

Bronnen en links

Rapport trendanalyse palliatieve zorg

Profiel palliatieve zorg verpleegkundige

palliaweb.nl/netwerk-drenthesteenvijkerland

voorbereidinglaatstelevensfase.nl

Regeling pall zorg en geest verzorging thuis

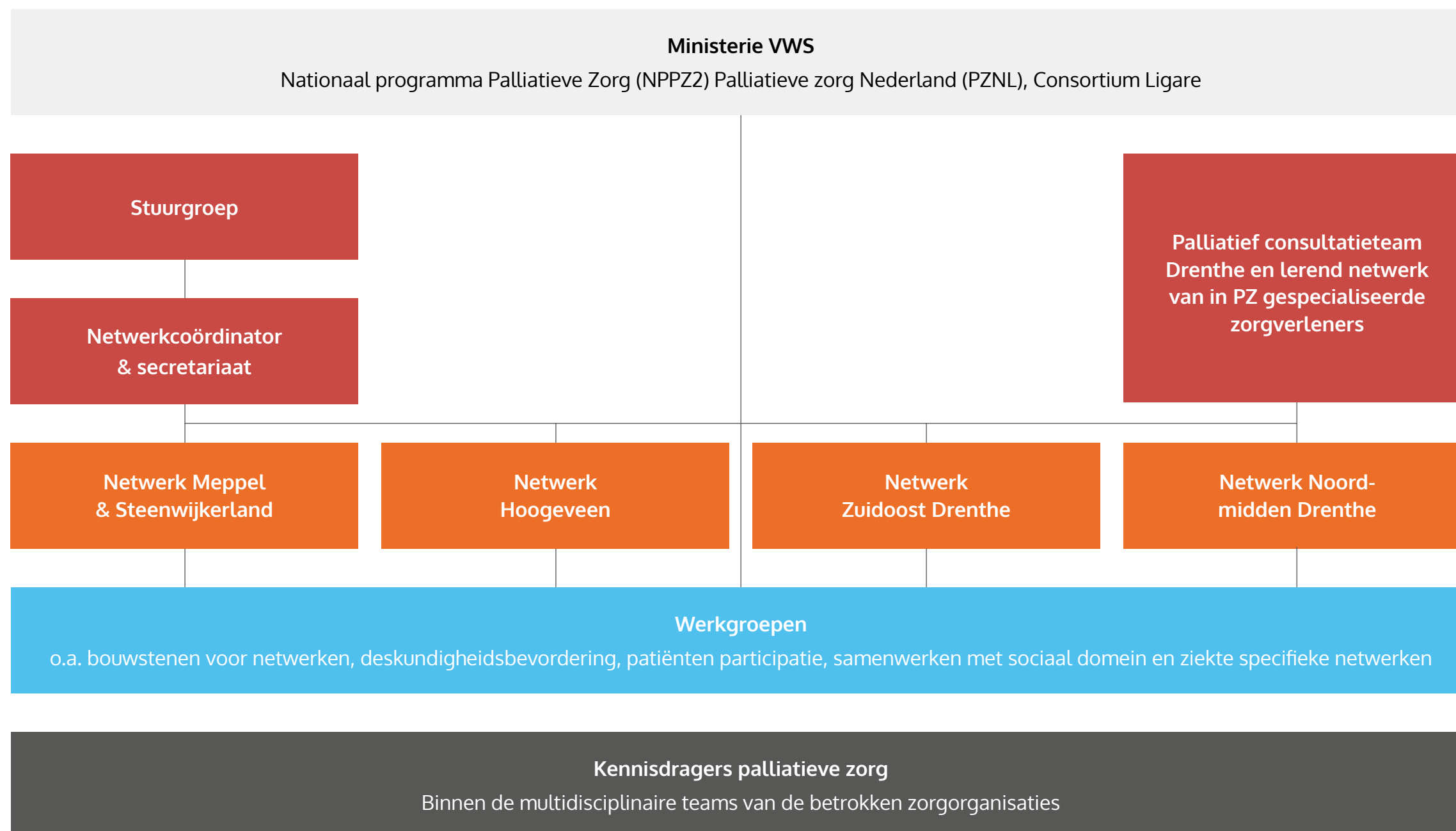
Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland

Verzamelbrief en beleidskeuzes

Organogram

Kerncijfers palliatieve zorg 2020

Publicatiedatum 14 februari 2022 versie 1.0 Organisatie: PZNL en IKNL Bron CBS data • [Kerncijfers 2020](#)

Jaarlijks sterven in Nederland ongeveer 150.000 mensen. Bij een groot deel van deze mensen komt het overlijden niet onverwacht. Zij kunnen in de laatste levensfase behoefte hebben aan palliatieve zorg.*
Op basis van de doodsoorzakenstatistiek kun je hier bekijken hoe groot deze groep is in jouw regio en op welke locatie overlijden plaats vond.

* Het betreft personen met een verwacht overlijden, gedefinieerd volgens Etkind et al. (1).

		Nederland	Nw Meppel-Steenwijkerland	Nw Hoogeveen	Nw Noordmidden	Nw Zuidoost	Totaal Drenthe-Steenwijkerland
Totaal overledenen		168.677	1521	1191	1239	1819	5770
Behoefte aan pall zorg		105.810	1091	807	856	1277	4031
Acuut overleden (incl Covid)		62.867	430	384	383	542	1739
Leeftijd 0-64 jaar		13 %	10 %	12 %	13 %	13 %	12 %
Leeftijd 65 + jaar		87 %	90 %	88 %	87 %	87 %	88 %
Doodsoorzaak	Kanker	43 %	41 %	44 %	41 %	45 %	43 %
	Dementie	15 %	15 %	12 %	17 %	14 %	14 %
	Orgaanfalen	31 %	34 %	33 %	33 %	32 %	33 %
	Overig	11 %	10 %	11 %	9 %	9 %	10 %
Locatie van overlijden	Thuis	41 %	43 %	43 %	45 %	45 %	44 %
	Ziekenhuis	18 %	15 %	17 %	13 %	16 %	15 %
	Verpleeghuis	27 %	23 %	19 %	28 %	21 %	23 %
	Verzorgingshuis	6 %	12 %	14 %	9 %	12 %	12 %
	Anders	8 %	8 %	7 %	6 %	6 %	7 %

Samen bouwen met ons netwerk

Kenmerken netwerk en leden

Kenmerken van netwerkleden

Passie

- Wens van de cliënt en zijn naasten
- Goede kwaliteit van palliatieve zorg
- Samenwerken
- Expertise
- Verbinden
- Inspirerend
- Op de hoogte blijven van nieuwe ontwikkelingen palliatieve zorg

Wat kom je halen?

- Informatie
- Ervaringen
- Relevante kennis
- Gebruik maken van elkaar
- Kwaliteit
- Afstemming, vinden en gevonden worden

Wat kom je brengen?

- Kennis intramurale en extramurale zorg en specifieke doelgroepen
- Hulpaanbod thuisondersteuning door vrijwilligers in de terminale zorg
- Bereidheid om kennis en ervaring te delen
- Positiviteit

Kenmerken van ons netwerk

Cirkel van (invloed en) betrokkenheid

- Samenwerkingsconvenant 2022
- ACP project Drenthe e.o.
- Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland 2017
- Subsidieregeling PZ en GV thuis - 2026
- VWS & PZNL & NPPZ2
- Participerende organisaties

Gezamenlijke opgave en verantwoordelijkheid

Uniformiteit aan palliatieve zorg geven binnen de regio en eigen organisatie om op langere termijn 'de neuzen dezelfde kant op te krijgen', waarmee toegankelijkheid, continue verbetering en continuïteit van palliatieve zorg tot stand komt.

Afstemmen op basis van het kwaliteitskader palliatieve zorg & transmurale zorgpad palliatieve zorg. Daarbij stroomlijnen van de deskundigheidsbevordering op elk niveau. Leren op basis van casuïstiek, kennis delen en successen vieren en delen.

Samenwerken en netwerken

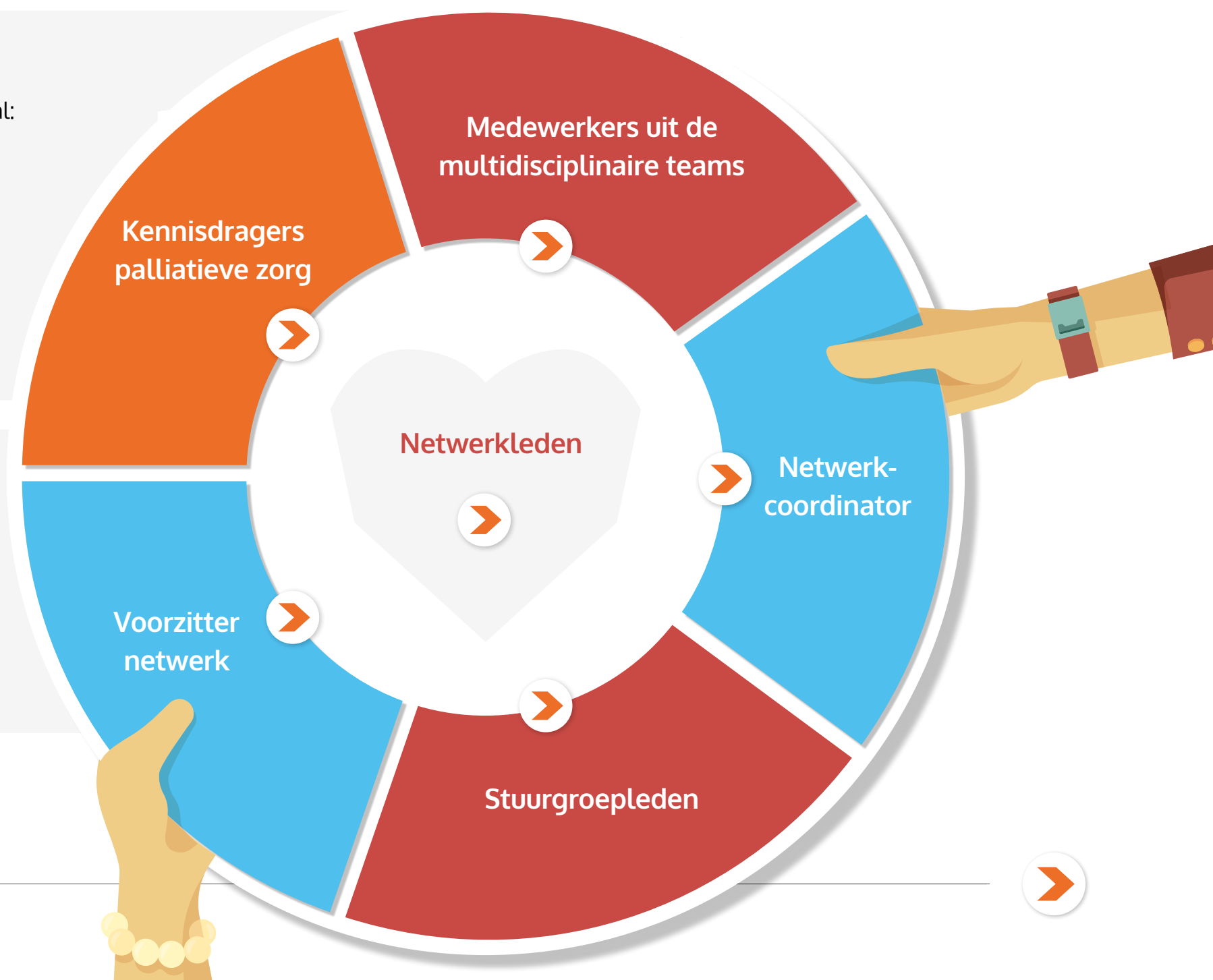
Professioneel leiderschap

Leiderschap gaat over jezelf als professional: je eigen kwaliteiten en talenten kennen en volledig gebruiken. Het geeft basis en richting aan:

- verantwoordelijkheid nemen en het weloverwogen maken van keuzes;
- aan je zelfvertrouwen;
- en aan je deskundig en proactief handelen.

Borging en evaluatie

1x per jaar in september evalueren we in de netwerken de afspraken. De werkgroep bouwstenen neemt haar verantwoordelijkheid voor evaluatie en actualisatie.

Samenwerken en netwerken

Netwerkliden

- Overzicht hebben over de activiteiten binnen het netwerk.
- Samen werken aan de gezamenlijke ambitie.
- Nauw onderling contact is van groot belang.
- Aanjaagrol binnen de eigen organisatie.

Terug naar overzicht

Overzicht over de activiteiten binnen het netwerk

Netwerkliden zijn zich continu bewust de noodzaak om te toetsen of plannen en activiteiten van toegevoegde waarde zijn voor (potentiële) palliatieve patiënten en naasten.

Netwerkliden zijn kwantitatief 100% aanwezig. Indien noodzakelijk meldt het netwerk lid zich tijdig af bij de netwerk coördinator en regelt indien mogelijk vervanging, zodat de betreffende zorgorganisatie vertegenwoordigd blijft. De jaarplanning van de bijeenkomsten vindt jaarlijks in november plaats.

Netwerkliden nemen voorbereid en proactief deel aan de netwerkbijeenkomsten om de gezamenlijke opgave en verantwoordelijkheid vorm en inhoud te geven.

Netwerkliden zijn laagdrempelig vindbaar en benaderbaar voor collega-netwerkliden (en anderen) voor overleg. Samen werken we aan een veilige overleg- en aanspreekcultuur. We stellen ons integer en kwetsbaar op, hebben respect voor elkaar, luisteren naar elkaar en laten de ander uitpraten.

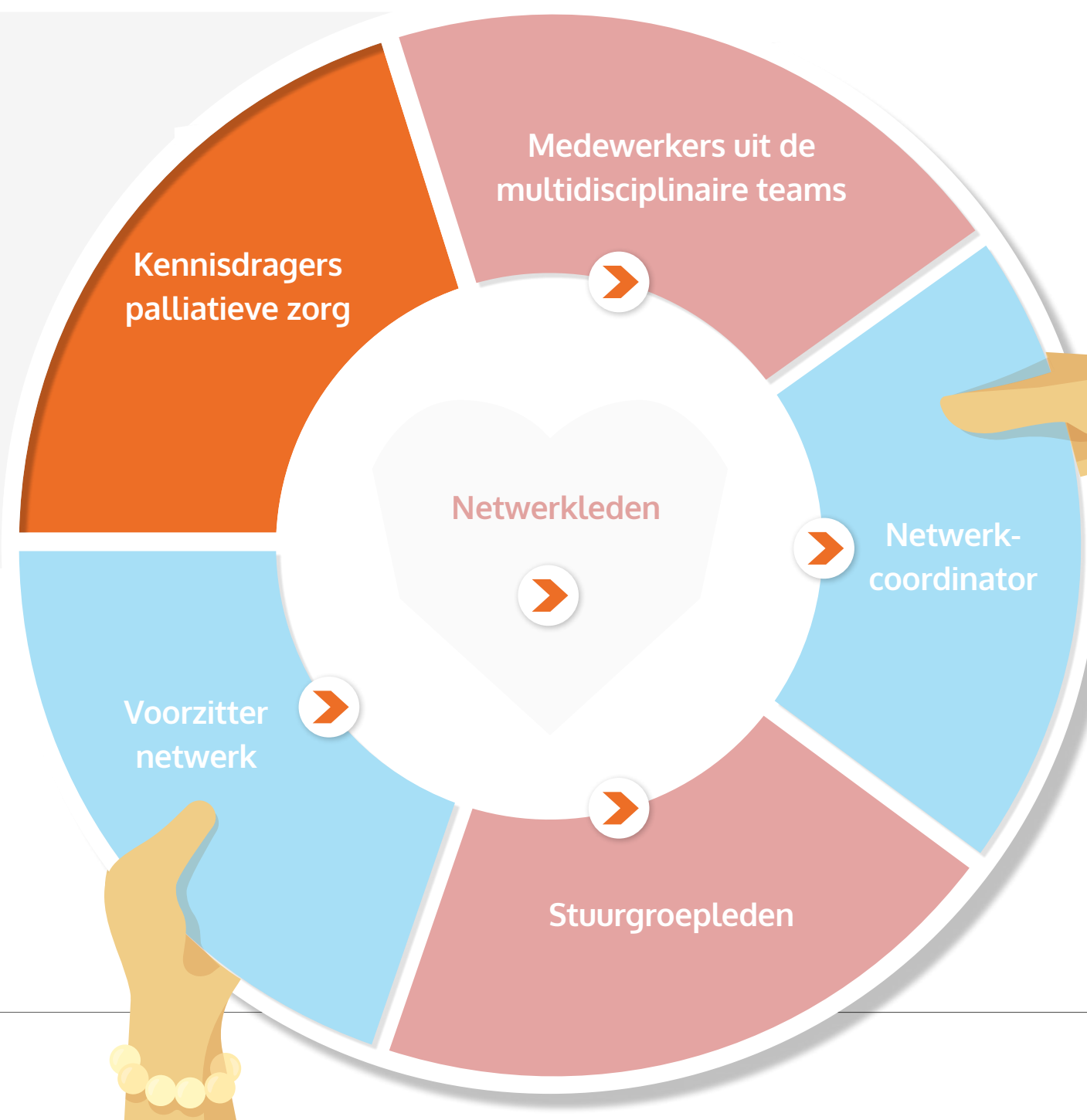
Netwerkliden zijn op de hoogte van de landelijke en regionale ontwikkelingen van de palliatieve zorg.

Samenwerken en netwerken

Kennisdragers palliatieve zorg

- Flexibel meebewegen met mensen als dit de beste resultaten oplevert.
- Mensen stimuleren iets nieuws te proberen.
- Er plezier in hebben om mensen te ondersteunen beter samen te werken.
- Kansen grijpen, stilstand is achteruitgang.
- Verbeteren van de verbinding binnen de groep.

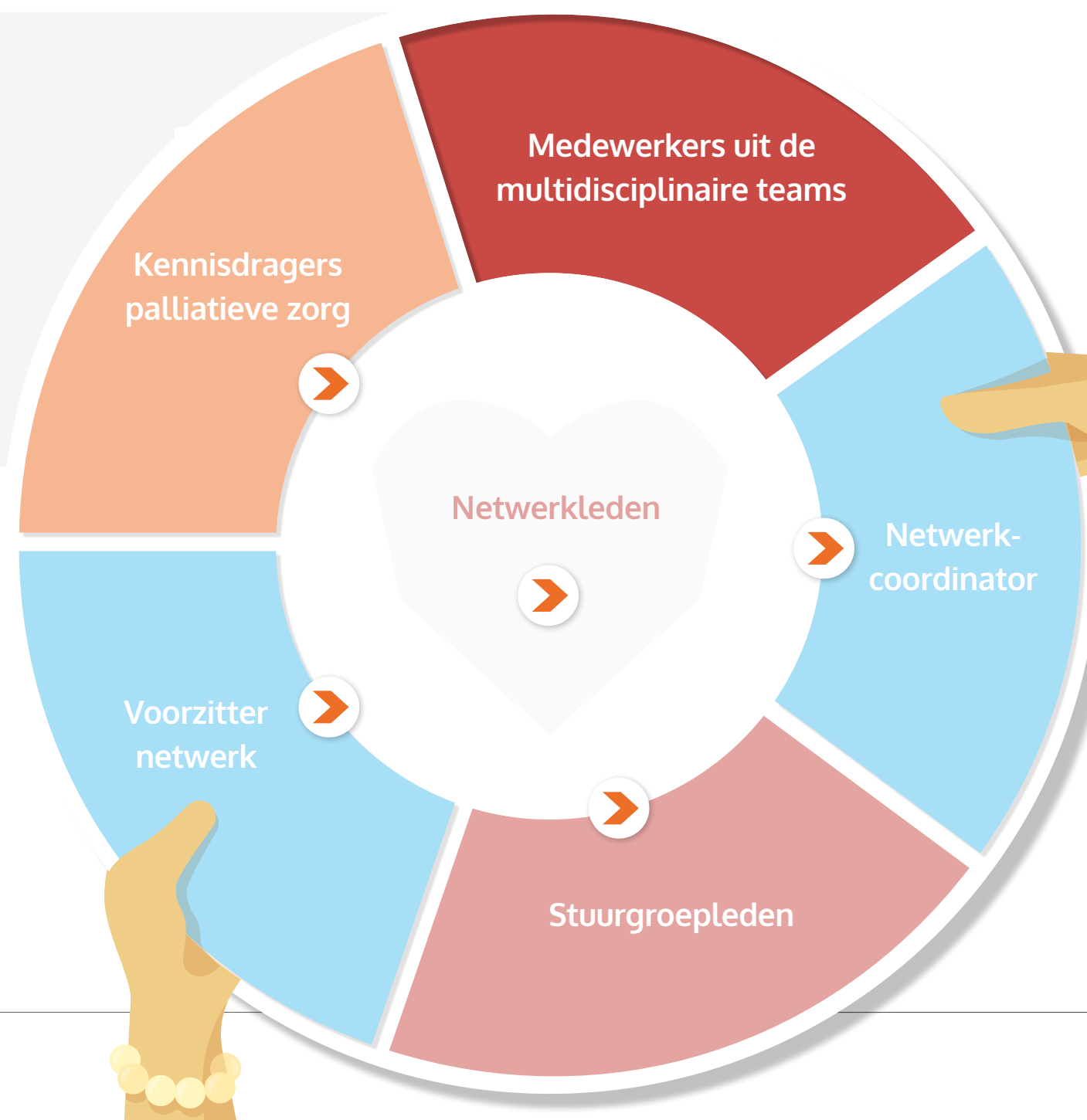
Terug naar overzicht

Samenwerken en netwerken

Medewerkers uit de multidisciplinaire teams

- Tijd nemen voor monitoring, evaluatie en reflectie.
- Mensen inspireren met nieuwe inzichten en ideeën.
- Balans zoeken tussen het snel boeken van resultaat en voldoende aandacht te hebben voor een prettig groepsproces.

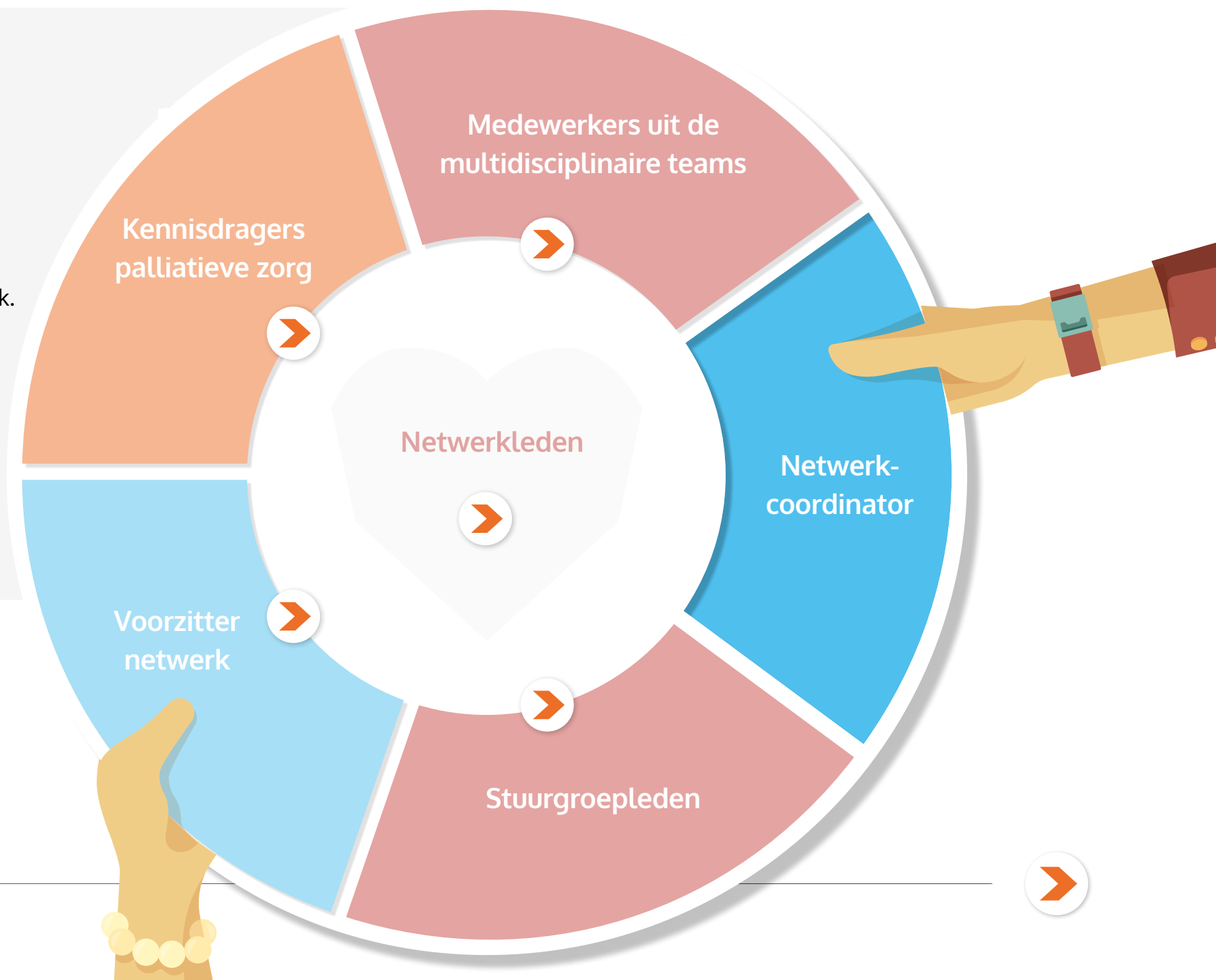
Terug naar overzicht

Samenwerken en netwerken

Netwerk coördinator

- Ervoor zorgen dat partners bij elkaar komen en dat ons netwerk goed georganiseerd is.
- Best doen om de verbinding binnen de groep te verbeteren.
- Het is belangrijk dat mensen zich gelijkwaardig voelen binnen het netwerk.
- Externe mensen met vernieuwende ideeën uitnodigen.
- Facilitator.
- Ontwikkelen van een gezamenlijke identiteit.
- Innovaties inspireren.
- Mogelijk maken van effectieve samenwerkingsprocessen.

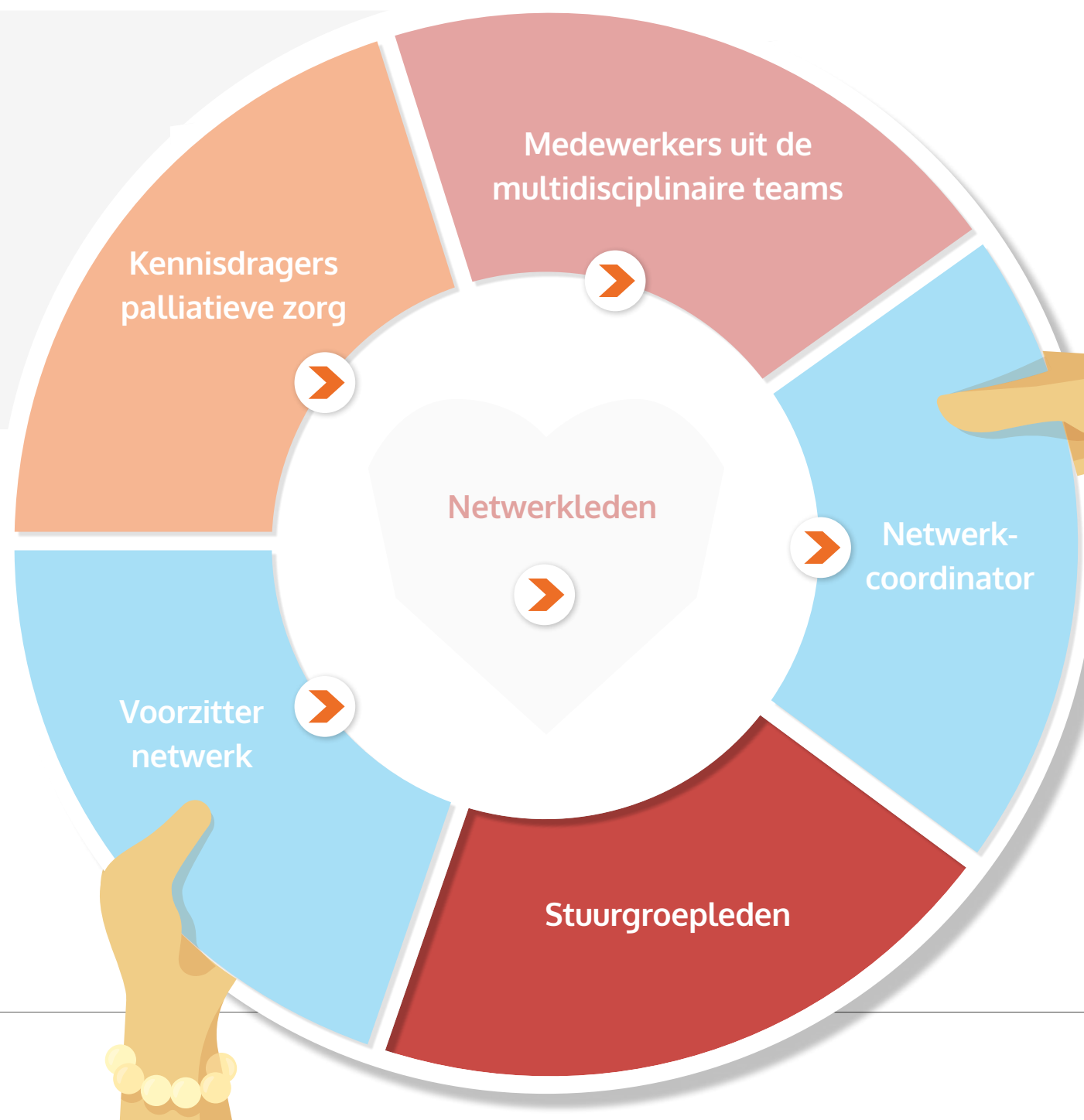
Terug naar overzicht

Samenwerken en netwerken

Stuurgroepleden

- Visie ontwikkelen en uitdragen.
- Samenwerkingspartners motiveren om zelf projecten en activiteiten op te pakken.
- Adresseren van issues of conflicten.
- Verantwoordelijk voelen voor een goede strategie.
- Openstaan voor nieuwe initiatieven.

Terug naar overzicht

Samenwerken en netwerken

Voorzitter netwerk

- Nauw contact met partners is van groot belang.
- Helderheid scheppen over de spelregels van het netwerk.
- Ontwikkelen van een gezamenlijke identiteit.

Terug naar overzicht

